

[Kirkeministeren.]

sagde, at bestyrelsen ikke har informeret de enkelte menighedsråd om det, det skal jeg ikke kunne sige, det har ikke kunnet være ministeriets sag; vi har ikke godt kunnet gøre det på anden måde, end vi har gjort.

Jeg kan iøvrigt oplyse, at der er indbudt til møde i Åbenrå på mandag, hvor menighedsrådsforeningens bestyrelse ønsker at drøfte sagen med de sønderjyske rigsdagsmænd, hvortil jeg også hører, og så kan vi se, hvad der kommer ud deraf. Sådan ligger det med hensyn til menighedsrådsforeningens bestyrelse og det arbejde, som den har gjort eller ikke gjort.

Jeg er enig med det ærede medlem hr. Erik Appel i, at der her er tale om en vis frivillighed. Den hviler i høj grad på gensidig forståelse, og jeg nærer det håb ligesom det ærede medlem, at man virkelig vil søge at få en ordning i stand, og at man ikke vil komme til at opleve, at menighedsrådene søger at sabotere det forslag, der her foreligger, og den lov, som forhåbentlig kommer ud deraf.

Jeg er enig med det ærede medlem hr. Skytte i, at vi sigter både på udstykning og på jordfordeling. Jeg har måske noget stærkt i min forelæggelsestale skudt jordfordelingsproblemet i forgrunden. Det kommer af, at dette problem er så stærkt brændende i Sønderjylland, som det er, at man fra alle sider ønsker det ordnet i så vid udstrækning som muligt, men jeg er enig med det ærede medlem i, at det ikke alene er jordfordelingen, der interesserer, det er også i høj grad udstykningen, i højere grad endnu er det tillægsparceller.

Det ærede medlem hr. Skytte har ret i opfattelsen af det beløb, der er antydnet, de 250 000 kr. årligt, hvorimod det ærede medlem hr. Aksel Larsen har misforstået det noget. Han fandt ingen begrundelse for de 250 000 kr. Det ærede medlem hr. Skytte har ret i, at dette beløb — selv om der ganske vist står, at der kan anvendes indtil 250 000 kr. årligt i 10 år — i givet fald må kunne smidiggøres sådan, at hvis der et år ikke bruges dette beløb, så må det kunne være muligt i kommende år, hvor der er særlig fart i arbejdet, da måske at gå noget højere. Deri er jeg enig med det ærede medlem. Jeg håber, at det skal kunne være muligt, hvis det skulle være påkrævet.

Til de udtalelser, som det ærede medlem hr. Fibiger og det ærede medlem hr. Jørgen Gram fremsatte, har jeg forskellige bemærkninger at gøre, men må jeg først

om ejerforholdet, som begge de to ærede medlemmer var inde på, sige, at man ikke må hæfte sig for stærkt ved den opfattelse, der hidtil har været gældende dernede, og som man har bygget sin argumentation så stærkt på. Jeg tror, jeg tør sige, at denne opfattelse ikke holder. Vi har undersøgt det fra kirkeministeriets side gennem kammeradvokaten. Ærede medlemmer vil have set, at der hverken i lovforslaget eller i bemærkningerne er hentydet dertil. Det skyldes, at jeg ikke har ønsket på nogen måde at vifte med nogen trusel. Jeg har ønsket denne ordning igennem fredeligt og fordrageligt. Derfor er jeg overhovedet ikke kommet ind på dette forhold. Men nu da der er rørt ved det, nu da det er draget så stærkt i forgrunden, kan jeg ikke lade være med at sige et par ord derom.

Kammeradvokaten, d. v. s. hans medhjælper, højesteretsassagfører Arne Kemp, og retshistorikeren, professor, dr. jur. Stig Juul har arbejdet med dette spørgsmål. Jeg tror, jeg kan referere det meget kort sådan, at det fremgår af de undersøgelser, professoren har anstillet, at jorderne oprindelig har tilhørt embederne, pastoraterne, som juridiske personer og ikke menighederne, og at denne tilstand ikke blev ændret ved reformationen eller ved nogen særlig lov eller ved retspraksis eller retssædvane. Flertallet af jorderne stod i de tyske grundbøger og står nu i de danske tingbøger opført som tilhørende embedet, og for deres vedkommende er både professor Stig Juul og kammeradvokaten af den opfattelse, at her er der overhovedet ingen tvivl om, at staten kan disponere over dem. Ved en urigtig indførelse i grundbøgerne i en vis periode står en del af jorderne indført som menighedernes ejendom. Om disse jorder mener professoren, at forholdet ikke ligger så klart som med de andre, medens derimod kammeradvokaten hævder, at heller ikke her kan der være nogen som helst tvivl om statens ret og adkomst til ændringer.

Jeg har som sagt ikke tidligere villet fremføre det. Vi har indhentet dette resposum for at være sikker på, hvor vi stod, men har ikke villet bruge det, før det blev nødvendigt at bruge det. Nu da spørgsmålet om ejerforholdet er skudt så stærkt i forgrunden, må det være rimeligt at gøre opmærksom derpå. Man bør derfor ikke fra de herrers side forlede sønderjyske menighedsråd til at pukke på en ret, de ikke har. Det ville være at gøre både dem og sagen en meget dårlig tjeneste. Jeg tror, man skal gøre det, som også det ærede